

zapiski«, Nekrasov s svojimi grenkimi pesmimi o usodi naroda, Grigorovič s svojimi »Preseljenci«, »Antonom Goremyko« in »Ribiči«. In ravno ti trije so največ pripomogli, da so, kmeta izvlekli iz robstva. — Grigorovič ni poznal tako dobro kmečkega življenja, kakor ga poznajo nekateri novejši »narodniki«, zlasti Gleb Uspensky; bil je »barin«, ki se ni vglobil v narodovo dušo tako globoko kakor L. N. Tolstoj, a bil je nenavadno razvita in fina umetniška narava. Nosil je v sebi ideal harmonije, in vse disonance življenja: napake, beda in krivica, ki se godi ljudstvu, nevednost in zmota, v kateri ljudstvo poginja, — vse to je našlo v njem globok odmev. Ljubil je ljudstvo in harmonično lepoto.

Ivan Prijatelj.

† John Ruskin. Dne 20. januarja je umrl slavni angleški pisatelj John Ruskin, ki se je večinoma pečal z umetniško-filozofskimi vprašanji. S svojimi estetičnimi raziskavanji je globoko vplival na svoj čas; s svojimi mislimi je pomagal čitateljstvu, da je začinjalo prav razumevati slikarstvo in druge obrazovalne umetnosti. Važna je tudi njegova razprava: »Umetnost in morala«. »Ruskin je iskal lepote v dobrem ter je izkušal povedati v prozi to, kar more pravzaprav izraziti le poezija«. Tako sodi o njem neki Amerikanec. **

Deželni jezik kranjski in Valvazor. Kadar govori Valvazor o deželnem jeziku kranjskem, ima vselej v mislih le slovenski jezik. On piše na pr.: »Wazenberg, Schloss und Herrschaft, in der Land-Sprache Dob . . . Unterrein, in der Land-Sprache Podbregam . . . Unter-Erckenstein, Crainerisch Gamille. Yeldes" oder Feldes, Crainerisch Bled". . . Turen an der Laybach, in der Land-Sprach Turèn . . . Sonekh, wird auch Sonek in der crainerischen Sprach genannt . . . Siemitsch in der Land-Sprach Semezch¹⁾ itd. V Valvazorjevih časih je bil torej slovenski jezik deželni jezik kat' exohén, čeprav so se seveda izobraženci posluževali tuje nam vsiljene nemščine. Tako-zvanega »drugega« deželnega jezika Valvazor še ne pozna. Na stopinjo drugega deželnega jezika so povišali nemščino tuji birokrati in to proti vsem pravilom zdrave pameti.

Med revijami. Češka »Osvěta« je stopila letos že v svoj 30. letnik. Časopis, ki izhaja že toliko let, mora stati na solidni podlagi. Koliko je »Osvěta« že storila v teh preteklih letih za znanost in beletristiko! Tudi 1. številka letošnjega leta prinaša obilo dobrega gradiva. Vlček in dr. Rieger pišeta politično-zgodovinske članke; prvi objavlja spis »Črez 50 let v puščavi« in se spominja poslednjega na Češkem kronanega kralja Ferdinanda »dobrotljivega«; drugi pa piše »o krajskem zrození pro kralovství české«. Koffner poroča o mirovni konferenci. Vrchlický in Adamek sta objavila nekaj svojih pesmi. Preissová je poslala povest iz koroških krajev. Menih Sava Chilandarec, rojen Čeh, opisuje svoje bivanje na gori Atoški. V. Štech razpravlja o učiteljskih razmerah na Češkem. Zakrej pa poroča o gledišču ter o nekaterih novih knjigah. Na koncu je pridejan še nekak razgled po gospodarstvu, po socialnem stanju ter po politični zgodovini sedanjosti.

¹⁾ »Crainer Cronica«. Des Hochlöbl. Herzogt. Crain topograf-histor. Beschreibung IX. Buch, III. Teil«.

